

2017

**RAPORT ANALITIC
PRIVIND GESTIONAREA MIJLOACELOR
FINANCIARE ALOCATE FONDULUI NAȚIONAL
DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII ȘI
MEDIULUI RURAL**

**INSTITUȚIA PUBLICĂ
„AGENZIA DE INTERVENȚIE ȘI
PLĂȚI PENTRU AGRICULTURĂ”**

Abrevieri

AIPA – IP „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”

MADRM – Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și succesorul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

CIA – ÎS „Centrul Informațional Agricol ”

ENPARD - Programul European de Vecinătate pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

FNDAMR - Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural

Agricultura joacă un rol crucial în majoritatea țărilor lumii, odată ce anume acest sector este responsabil de siguranța și securitatea alimentară a populației. Agricultura în Republica Moldova este activitatea fundamentală pentru peste 50 % din populație, iar peste 30 % a populației aptă de muncă ocupația de bază este agricultura. Deși potențialul natural și uman, la momentul actual, este suficient, totuși, statul nu se poate bucura de progrese mari în acest domeniu. Problema constă, în mare parte, în lipsa potențialului economic, dar și în dezinteresul populației de a face investiții în sectorul agricol.

În ultimii ani, Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului (în continuare - MADRM) și anume, începând cu anul 2010, prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare - AIPA), și-a propus să susțină promovarea și dezvoltarea politicii agricole prin majorarea alocațiilor financiare și acordarea de subvenții producătorilor agricoli. Acordarea de subvenții reprezintă o pârghie eficientă atât pentru atragerea investițiilor în agricultură, cât și la dezvoltarea acestui sector.

Regulamentul privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural a fost aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 455 din 21 iunie 2017*. Regulamentul nominalizat a fost adaptat la cerințele Comisiei Europene, stipulate în acordul de finanțare pentru Programul ENPARD Moldova – „Suport pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală” și stabilește măsurile de sprijin din mijloacele Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

La baza elaborării Regulamentului au stat prevederile Legii cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli nr. 276 din 16 decembrie 2016 și prevede perfecționarea sistemului de subvenționare a producătorilor agricoli din Republica Moldova, ajustarea acestuia la bunele practici europene, mai cu seamă:

1) planificarea și stabilirea măsurilor de sprijin pasibile de subvenționare conform Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală **pentru o perioadă de 5 ani**, asigurând astfel, o continuitate în susținerea producătorilor agricoli;

2) activitățile de recepționare, examinare, inspecție, autorizare a cererilor de solicitare a subvențiilor și executare a plăților, care au la bază următoarele **principii**:

✚ eficiența bazată pe argumente economico-financiare;

✚ transparența decizională;

✚ continuitatea proceselor de susținere a producătorilor agricoli.

3) implementarea **sistemului de monitorizare a rezonabilității costurilor investițiilor**, în vederea neadmiterii majorării artificiale a valorii investițiilor cu scopul

beneficiarilor de subvenții mai mari, nejustificat, în condițiile în care subvenția pentru investiții se calculează din cheltuielile realizate, confirmate prin facturi, plăți, etc.

4) **evaluarea dosarelor de subvenționare** ce au la bază un plan de afaceri care demonstrează eficiența proiectului realizat pentru cererile de obținere a subvențiilor ce depășesc 500 mii lei în baza **criteriilor de evaluare aprobate**;

5) selectarea **instituțiilor prestatoare de servicii de consultanță și formare** a producătorilor agricoli și includerea acestora în Registrul prestatorilor de servicii;

6) subvenționarea tehnicii și utilajului agricol convențional după **capacitatea motorului (cai putere) raportată la suprafața terenului arabil** deținut.

În anul 2017, FNDAMR a constituit **900,0 mil. lei, dintre care 231,0 mil. lei** din contul Programului de suport bugetar ENPARD.

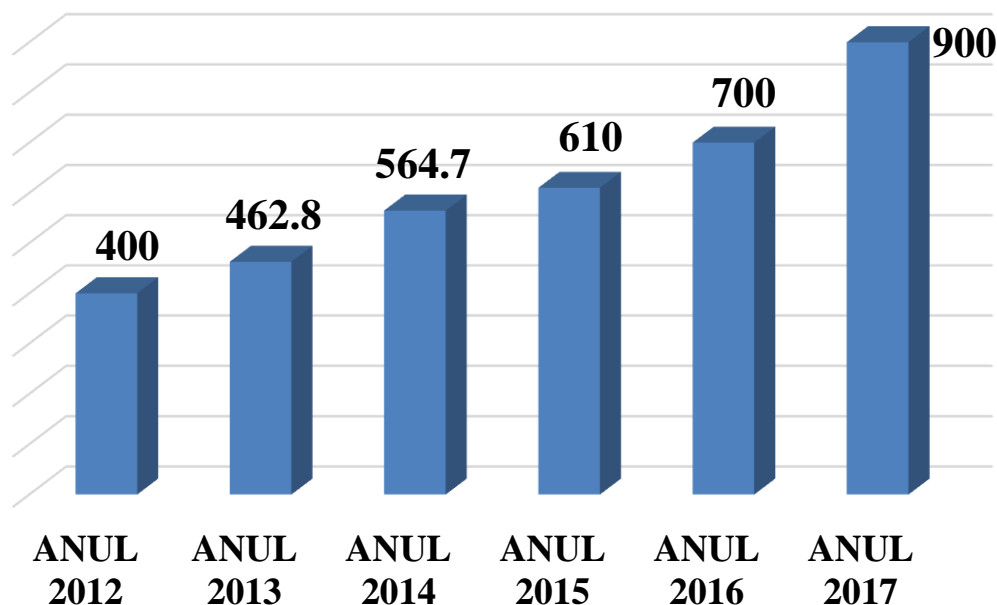

Fig.1: Evoluția fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, mil. lei

Din suportul financiar acordat de stat, prin mecanismul de subvenționare, au beneficiat atât entități economice cât și persoane fizice (Gospodării țărănești) fiind valorificat 100% din valoarea FNDAMR. În anul de raport, fondul a sporit cu 28 % în comparație cu valoarea deținută în anul 2016 și de 2,25 ori în comparație cu anul 2010, când a fost instituită AIPA.

Din suma totală, 339,0 mil. lei au constituit restanțele față de cererile fermierilor din anul 2016, iar 520,0 mil. lei, au constituit finanțarea cererilor producătorilor agricoli, depuse pe parcursul anului 2017, aferente măsurilor de sprijin. Totodată, din suma totală pentru anul 2017, a fost achitată contribuția statului pentru Fondul Național al Viei și Vinului (30,0 mil. lei) și cheltuielile de administrare a Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural (11,0 mil. lei).

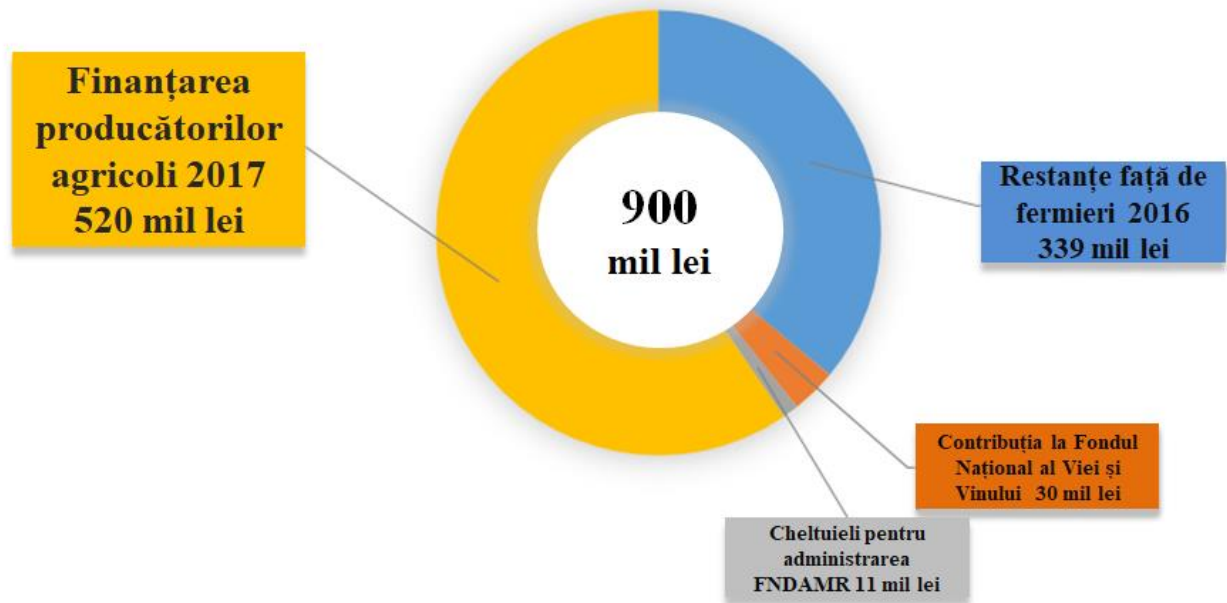

Fig.2:Repartizarea FNDAMR în anul 2017

În cadrul AIPA, au fost depuse 7800 cereri de solicitare a sprijinului financiar, fiind întocmite 5643 dosare pentru 3612 producători agricoli unici, în valoare totală ce a depășit 800,0 mil. lei.

Numărul cererilor de finanțare, în anul 2017 s-a majorat cu 80,5% sau 3479 cereri de solicitare față de anul 2016 și de peste 7 ori în comparație cu anul 2011.

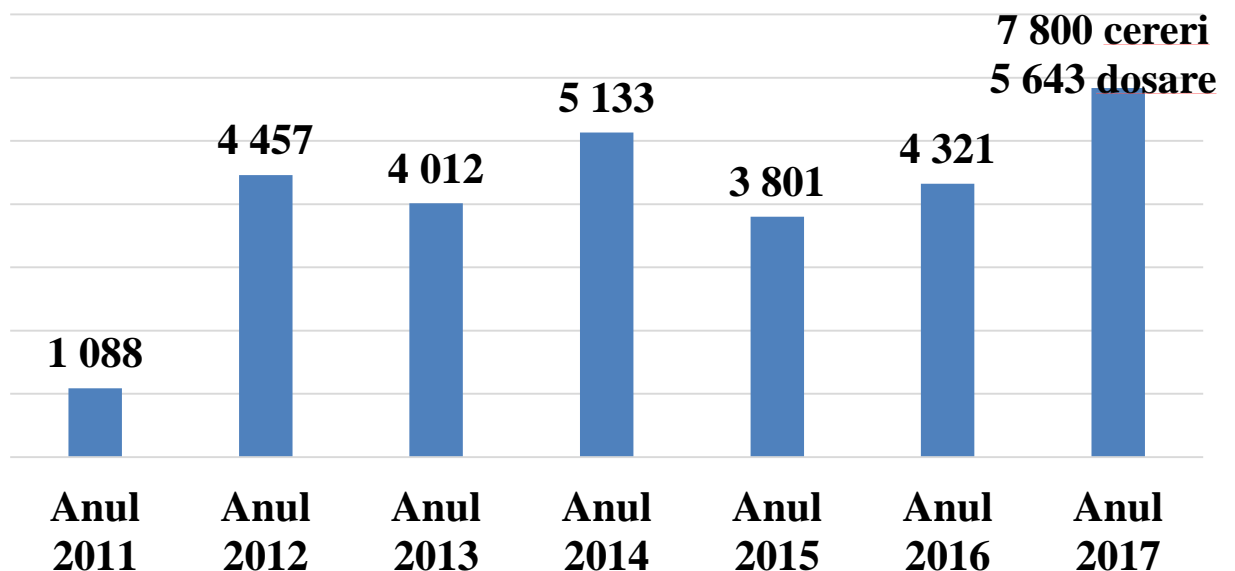

Fig.3: Beneficiarii de subvenții ai FNDAMR

Potrivit organizării campaniilor ample de informare desfășurate de AIPA, numărul dosarelor respinse s-a diminuat cu circa 11,2% (191 dosare) față de anul 2016, acesta fiind un indicator ce demonstrează creșterea gradului de responsabilizare a producătorilor agricoli. Motivele respingerii dosarelor sunt:

- producători agricoli au defrișat neregular, cu abateri de la legislația în vigoare pentru plantațiile pomicole/viticole;
- ne corespunderea criteriilor de eligibilitate prevăzute de fiecare măsură/submăsură a Regulamentului de subvenționare;
- prezentarea datelor cu caracter denaturat (la momentul efectuării investiției producătorului agricol nu este înregistrat ca entitate juridică);
- nu au atins punctajul necesar în procesul de evaluare de către Comitetul de evaluare și autorizare;
- nu au declarat porțiunile de grant.

Distribuire fondului pe măsuri/submăsuri de sprijin se prezintă în tabelul de mai jos.

Informația privind executarea mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli

Domeniile și formele de sprijin	Valoarea investiției, lei	Nr. de solicitanți	Suma solicitată, lei	Nr. de beneficiari	Suma autorizată, lei
Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și a utilajului agricol	1 003 554 067	1 850	178 935 584	1 816	168 482 495
Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului No-Till și Mini-Till	280 824 171	223	57 735 121	217	54 406 269
Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare	769 059 893	406	205 736 898	392	181 227 979
Stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicole	618 084 488	1 180	184 266 487	1 096	153 892 548
Creditarea producătorilor agricoli.	1 958 381 015	1 463	78 103 306	1 457	72 032 554
Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice	133 061 517	153	45 091 138	145	38 540 018
Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora	27 866 725	52	11 886 428	50	10 041 702
Stimularea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor la irigare și a procurării echipamentelor	114 457 422	265	37 465 890	250	34 779 872
Producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat	34 574 630	58	12 621 627	50	10 926 436
Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale	49 354 179	49	12 131 762	43	8 665 679
Asigurarea riscurilor în agricultură	6 417 556	83	4 532 941	80	4 474 949

Promovarea și dezvoltarea agriculturii ecologice	13 625 424	31	1 880 008	30	1 590 179
Servicii de consultanță și formare	1 465 380	15	1 201 480	14	1 118 879
Stimularea constituirii și funcționării grupurilor de producători agricoli	0	2	385 070	1	271 781
Consolidarea terenurilor agricole	81 457	2	34 472	2	34 430
Stimularea activităților de promovare pe piețele externe	87 322	1	42 374	0	-
Total	5 010 895 246	5 833	832 050 586	5 643	740 485 770

Urmare a subvențiilor solicitate, a fost posibilă *atragera investițiilor în sectorul agroindustrial* de peste **5,0 mlrd. lei**, fiind create peste **4000 locuri de muncă**. Până la sfârșitul anului s-a reușit finanțarea pentru 5000 de cereri, iar circa 2800 de cereri, în valoare de până la 240,0 mil. lei au fost finanțate din FNDAMR pentru anul 2018.

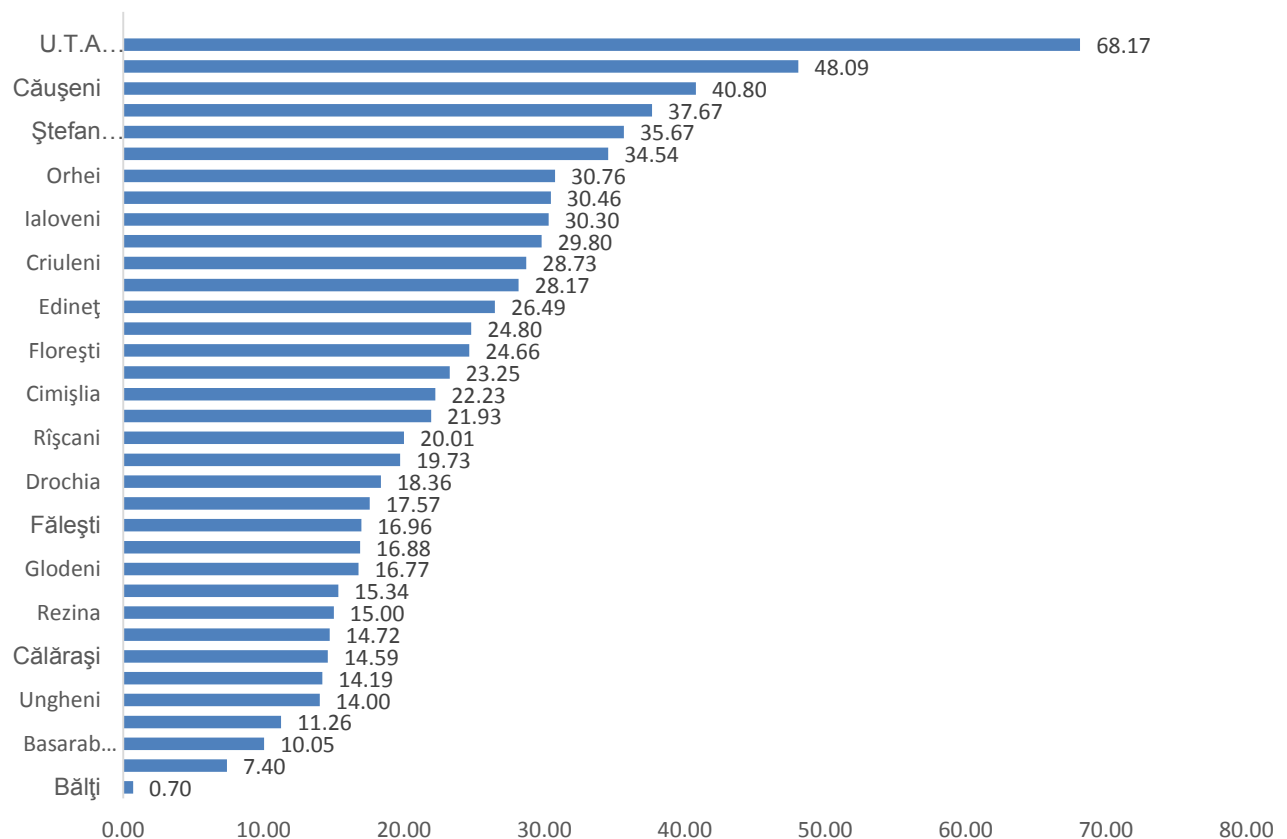

Fig.4: Sumele solicitate de producătorii agricoli pe raioane, mil. lei

Vorbind despre sumele solicitate pe raioane, putem menționa că zona sud este lider la capitolul solicitării de subvenții, fiind urmată de zona centru și ulterior zona nord.

Conform prevederilor Legii nr. 276/2016 și Hotărîrii Guvernului nr. 455/2017 cu modificările și completările ulterioare, în vederea încurajării producției agroalimentare ecologice, a susținerii businessului mic și mijlociu și a atragerii

tineretului în agricultură, a femeilor din mediul rural, se acordă subvenții în cuantumuri majorate, în condiții generale, din valoarea investiției eligibile, după cum urmează:

1) 15% – producătorilor agricoli tineri și femeilor fermiere, pentru submăsurile de sprijin 1.1, 1.4, 1.5, 1.6, iar pentru submăsura 1.2 din valoarea subvenției autorizate;

2) 20 % – producătorilor agricoli angajați în cultivarea culturilor ecologice sau creșterea șeptelului animalelor ecologice, la accesarea subvențiilor în cadrul submăsurilor 1.1, 1.2 (din valoarea subvenției autorizate), 1.4 și 1.5, cu prezentarea copiei de pe certificatul de conformitate/autorizația de confirmare a conversiei emis producătorului de organismul de inspecție și certificare, în care se menționează: cultura, suprafața și anul de conversie;

3) 10% – producătorilor agricoli care au achiziționat bunuri eligibile pentru subvenționare, de producție autohtonă, la accesarea subvențiilor în cadrul submăsurilor 1.3, 2.2, și 2.4.

În cazul întrunirii de către solicitantul de subvenție a mai multor înlesniri enumerate, solicitantul poate beneficia doar de una, la alegerea acestuia.

În anul 2017 subvenții majorate au solicitat 197 de tineri fermieri ale căror subvenții s-a majorat cu 4,38 mil. lei.

Tabelul 1.

Măsura	Numărul tinerilor solicitanți de subvenții	Suma subvenției solicitate, lei	Suma subvenției total autorizate, lei	Subvenții majorate 15%
<i>Submăsura 1.1</i>	2	118004,0	118002,0	27231,0
<i>Submăsura 1.2</i>	147	15418549,0	14866861,0	1941158,0
<i>Submăsura 1.4</i>	30	3649157,0	3512439,0	883062,0
<i>Submăsura 1.5</i>	9	1842553,0	1596974,0	411284,0
<i>Submăsura 1.6</i>	9	4251816,0	4249337,0	115760,0
Total	197	25280080,0	24343613,0	4378495,0

Totodată, femeile fermiere de asemenea beneficiază de subvenții majorate cu 15 % pentru aceleași submăsuri, astfel că au solicitat subvenții majorate 237 femei fermiere, ale căror subvenții s-a majorat cu 8,04 mil. lei.

Tabelul 2.

Măsura	Numărul femeilor solicitanți de subvenții	Suma subvenției solicitate, lei	Suma subvenției total autorizate, lei	Subvenții majorate 15%
Submăsura 1.1	3	1381569,0	1379065,0	344937,0
Submăsura 1.2	157	21098818,0	20228629,0	2697069,0
Submăsura 1.4	24	5973483,0	5117352,0	1259316,0
Submăsura 1.5	12	1037958,0	1022411,0	235943,0
Submăsura 1.6	41	14282283,0	13769841,0	3503864,0
Total	237	43774110,0	41517298,0	8041128,0

În premieră, în anul 2017 a avut loc clasificarea producătorilor agricoli după categoria producătorilor agricoli mici, mijlocii și mare. Astfel, conform noțiunilor prezentate în Legea nr. 276/2016:

- *producător agricol mic* este producător agricol care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință până la 20 de hectare de teren agricol arabil și/sau până la 10 hectare de terenuri ocupate de culturi perene în rod ori de la 21 până la 40 de capete de bovine sau de la 51 până la 100 de capete de porcine, ovine/caprine;

- *producător agricol mijlociu* este producător agricol care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință de la 20 până la 500 de hectare de teren agricol arabil și/sau de la 10 până la 75 de hectare de terenuri ocupate de culturi perene în rod ori de la 41 până la 100 de capete de bovine sau de la 101 până la 240 de capete de porcine, ovine/caprine;

- *producător agricol mare* este producător agricol care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință mai mult de 500 de hectare de teren agricol arabil și/sau mai mult de 75 de hectare de terenuri ocupate de culturi perene în rod ori mai mult de 100 de capete de bovine sau 240 de capete de porcine, ovine/caprine.

De menționat că aceste categorii de producători agricoli nu pot depăși criteriile stabilite pentru întreprinderea mică, mijlocie și mare stabilite în Legea nr. 179 din 21 iulie 2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii.

Tabelul. 3

Tipul producătorului	Numărul producătorilor	Ponderea producătorilor %	Suma solicitată	Ponderea sumei %
Producător agricol mic/mijlociu	2979	82,48	535,88	64,52
Producător agricol mare	633	17,52	294,72	35,48
Total	3612	100,00	830,60	100,00

În anul de raport, au solicitat subvenții 2979 producători agricoli mici și mijlocii în sumă a 535,9 mil. lei, ceea ce constituie 64,5% din suma solicitărilor și 633 producători agricoli mari, ce constituie 35,5% din totalul solicitărilor din FNDAMR. Acest indicator ne vorbește despre faptul că subvențiile sunt accesibile atât producătorilor agricoli mici cât și celor mari.

Prioritatea I. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurare și modernizare

Submăsura 1.1. Subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii, tuneluri):

Obiectivul general al acestei submăsuri constă în sporirea productivității, calității și competitivității sectorului de cultivare a legumelor și fructelor pe teren protejat.

Sprijinul este acordat pentru compensarea parțială a costului modulelor noi de sere, solarii, tuneluri, al echipamentului, utilajului, materialului de construcție și de acoperire pentru sere, solarii și tuneluri. Mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de compensație:

1) 50% din costul modulelor de sere, echipamentului, utilajului, materialului de acoperire și de construcție pentru sere, solarii, tuneluri, precum și al materialului neșesut de tip AGRYL și al materialului de mulcire utilizat pentru acoperirea plantelor, inclusiv în câmp deschis;

2) 30% din costul materialelor de construcție, acoperire utilizate la reconstrucția serelor, solarilor și a tunelurilor.

În anul 2017 au solicitat suport financiar pentru construcția/reconstrucția serelor, solarilor, tunelurilor, 58 producători agricoli în sumă a 12,6 mil. lei fiind autorizate 9,3 mil. lei. Ca rezultate, în perioada de raport, au fost construite și

modernizate peste 57 ha, dintre care 25,6 ha ocupate de sere, 5,55 ha – tuneluri, 4,2 ha – module de solarii și 21,55 ha cu câmp deschis.

Tabelul 4.

Tipul de construcție înființată (unități)								
2015			2016			2017		
Sere	Solarii	Tuneluri	Sere	Solarii	Tuneluri	Sere	Solarii	Tuneluri
141	21	7	48	7	4	44	4	5

Submăsura 1.2 *Stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicole:*

Sporirea productivității și competitivității a sectoarelor de producere a fructelor, strugurilor, pomuşoarelor și culturilor aromatice (trandafir de ulei, levănțică, isop, jaleş) prin stimularea ritmurilor de defrișare a plantațiilor cu termen de exploatare depășit, implementarea tehnologiilor avansate de înființare și întreținere a plantațiilor și majorarea indicatorilor de calitate a producției la nivelul standardelor internaționale, precum și dotarea plantațiilor multianuale cu sisteme antiîngheț și instalații antigrindină și antiploaie este obiectivul acestei submăsuri de subvenționare.

Pentru *înființarea plantațiilor pomicole*, în anul 2017, au fost depuse 429 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 56,6 mil. lei pentru înființarea 2560,0 ha de livadă. Totodată, AIPA a autorizat spre plată 48,7 mil. lei, subvenție pentru înființarea plantațiilor pomicole.

Totodată, pentru *înființarea plantațiilor viticole*, în anul 2017, au fost depuse 222 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 37,3 mil. lei pentru înființarea 925 ha de vii și anume plantații cu soiuri de struguri pentru masă – 663,95 ha și plantații cu soiuri de struguri pentru vin – 261,24 ha. În acest sens, au fost autorizate spre plată 34,4 mil. lei.

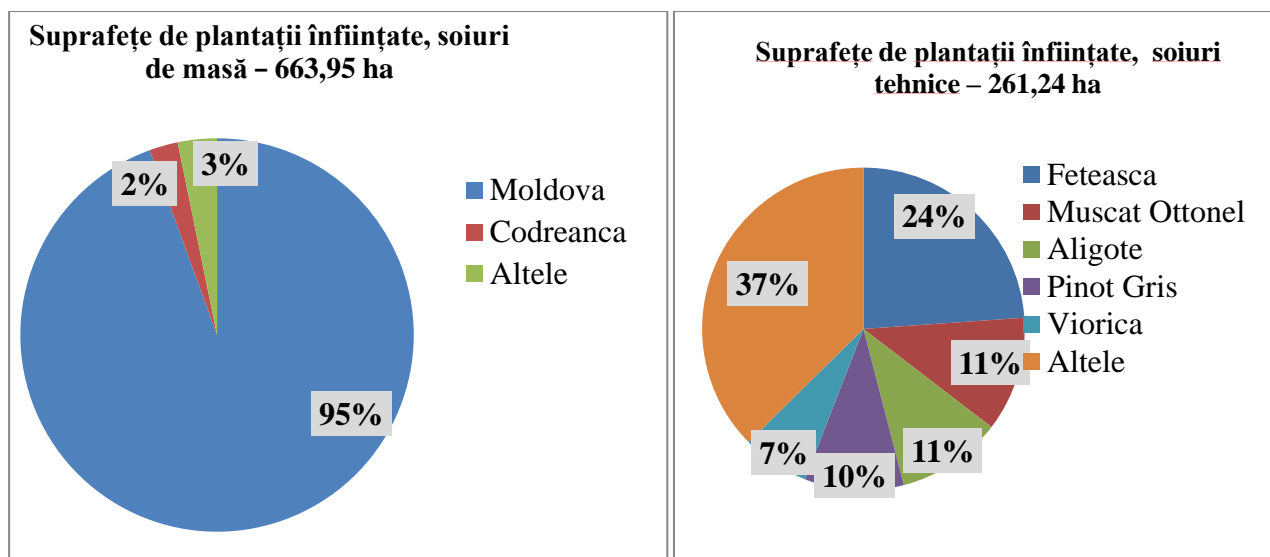

Fig.5: Ponderea tipurilor de soiuri de vii plantate în anul 2017, %

Pentru *înființarea plantațiilor de arbuști fructiferi*, au fost depuse 43 solicitări ale sprijinului financiar, pentru înființarea 117,0 ha de arbuști și anume: cătină albă – 30,0 ha, căpșun – 69,0 ha, coacăză neagră – 11,0 ha și mur – 7,0 ha. De asemenea, la această submăsură sunt eligibile subvenționării și *plantațiile aromatice*. Astfel, în anul de raport doar un solicitant a înființat astfel de plantație solicitând 62,0 mii lei pentru 15,5 ha levănțică.

Conform prevederilor regulamentului de subvenționare, în anul curent, au fost subvenționate domenii noi cum ar fi instalarea în plantațiile multianuale a *echipamentului antiploaie și a sistemelor moderne de suporturi*.

Pentru instalarea sistemelor moderne de suporturi în plantațiile viticole tinere și modernizarea sistemelor de suporturi în plantațiile pe rod, în funcție de tipul sistemelor de suporturi, sunt pasibile subvenționării spalier vertical cu pari din aliaje de metale, spalier vertical cu pari din lemn confecționați și spalier vertical obișnuit cu pari noi din beton armat sau lemn.

În acest sens, în anul 2017, au solicitat subvenții pentru *instalarea suporturilor moderne*, 36 producători agricoli, în sumă de 10,8 mil. lei pentru 356 ha de vii fiind autorizate 8,8 mil. lei.

Evoluția suprafeței plantațiilor defrișate (ha)

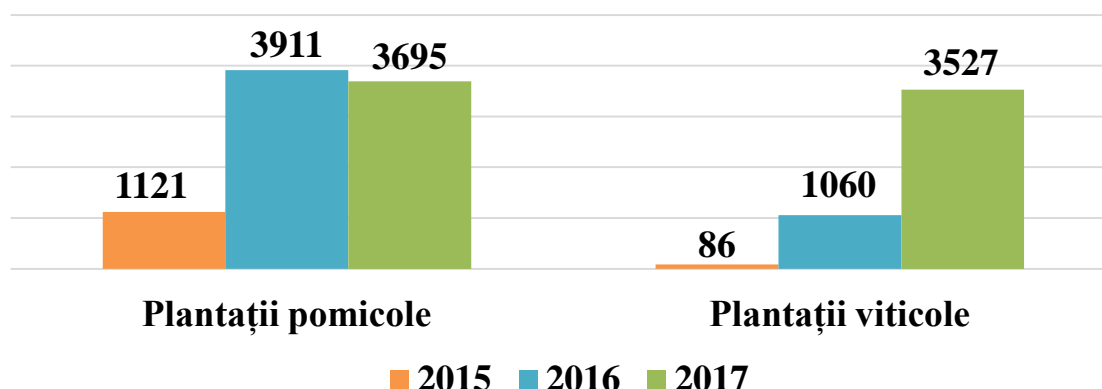

fig. 6

Totodată, pentru *defrișarea plantațiilor multianuale* au fost depuse 484 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 75,13 mil. lei pentru defrișarea a 3695,0 ha plantații pomicele și 3527,0 ha plantații viticole defrișate. În acest sens au fost autorizate spre plată 57,68 mil. lei.

Submăsura 1.3 și Submăsura 2.2 Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol convențional și agricultura conservativă:

Creșterea productivității și competitivității sectorului agricol prin facilitarea accesului producătorilor la tehnică și utilaje agricole performante este obiectivul general al acestor submăsuri.

Mărimea sprijinului acordat pentru tehnica și utilajul agricol convențional, se calculează sub formă de compensație în proporție de 25% din cost (per unitate), dar nu mai mult de 300 mii lei per beneficiar, cu excepția combinelor autopropulsate pentru recoltarea strugurilor, pentru care suma maximală constituie 750 mii lei per beneficiar. Pentru echipamentul no-till și mini-till, mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de compensație în proporție de 30% din cost per unitate, dar nu mai mult de 500 mii lei per beneficiar.

În acest sens au fost depuse 2073 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 236,0 mil. lei, autorizate 222,0 mil. lei, fiind achiziționate diverse tipuri de tehnică reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul. 5

Tehnică și utilaj agricol eligibil subvenționării				
Tractoare agricole	Combine	Tehnică tractată	Tehnică purtată	Total
981	128	1208	1604	3921

Submăsura 1.4 *Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice:*

Creșterea productivității, competitivității și asigurarea siguranței alimentare prin stimularea organizării și modernizării tehnologice a fermelor zootehnice este obiectivul general al stimulării investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice.

Mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de compensație din costul utilajului tehnologic nou, achitat integral, destinat dotării și modernizării fermelor zootehnice, inclusiv construcția/reconstrucția fermelor zootehnice de bovine, ovine și caprine, etc.

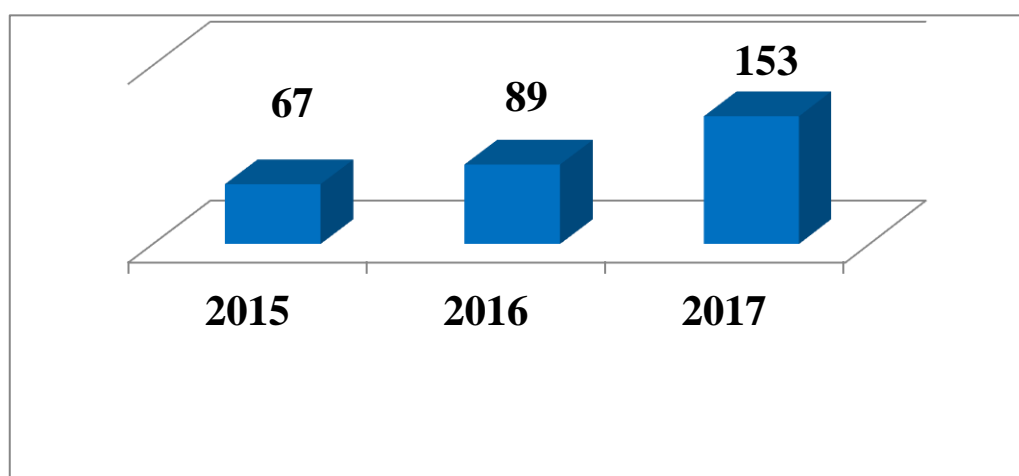

Fig.7: Ferme zootehnice reutilate și modernizate

În acest sens, în anul 2017, au fost depuse 153 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 45,1 mil. lei pentru renovarea și dezvoltarea tehnologică a: 29 ferme de bovine pentru lapte – 12,4 mil. lei, 5 ferme zootehnice de bovine pentru carne – 4,8 mil. lei, 7 ferme de ovine și caprine - 3,2 mil. lei, 12 ferme de suine - 5,3 mil. lei, 21 ferme de păsări – 11,7 mil. lei, 74 ferme apicole – 6,6 mil. lei, 5 ferme de iepuri – 1,1 mil. lei. Astfel, întru asigurarea producătorilor agricoli cu subvenții din bugetul de stat, AIPA a autorizat spre plată, la această submăsură, 38,5 mil. lei

Submăsura 1.5. *Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora:*

Creșterea productivității, competitivității și asigurarea siguranței alimentare prin stimularea ameliorării efectivului de animale este obiectivul general al acestei măsuri. Sprijinul este acordat pentru compensarea parțială a investiției la procurarea animalelor de la fermele de prăsilă, incluse în Nomenclatorul raselor, tipurilor și

croșurilor de animale, omologate (raionate) în Republica Moldova, inclusiv din import.

Mărimea subvenției se calculează sub formă de compensație din valoarea costului animalului:

1) 50% pentru vaci primipare, junci și juninci cu vârsta de cel puțin 12 luni, dar nu mai mult de 2,5 mil. lei per beneficiar;

2) 30% pentru vieri cu vârsta de 4-8 luni (rasă pură și birasială) și scrofițe neînsămânțate cu vârsta de 5-8 luni (rasă pură și birasiale), dar nu mai mult de 500,0 mii lei per beneficiar;

3) 50% pentru berbeci și țapi cu vârsta de 6-20 luni, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar;

4) 50% pentru mioare și căprițe cu vârsta de 6-20 luni, dar nu mai mult de 500,0 mii lei per beneficiar;

5) 50% pentru iepuri de casă de reproducție, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar;

6) 50% pentru mătcii de albine cu vârsta de cel mult 3 luni, dar nu mai mult de 100,0 mii lei per beneficiar;

7) 50% pentru roiuri de albine cu mătcii cu vârsta de cel mult 3 luni, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar.

În acest sens, în anul 2017, au fost solicitate 11,9 mil. lei pentru subvenționarea a: 318 bovine, 557 caprine și ovine, 1212 suine și 2488 albine. În acest sens, AIPA a autorizat spre plată 10,1 mil. lei

Submăsura 1.7. Stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare:

Creșterea productivității și competitivității agriculturii prin asigurarea accesului producătorilor agricoli la resurse financiare este obiectivul acestei submăsuri. Sprijinul este acordat producătorilor agricoli care au obținut credite de la băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova.

Subvenții majorate au obținut și producătorii agricoli ce au *accesat credite prin intermediul proiectelor investiționale și programelor de asistență externă în sectorul agricol și mediul rural*, gestionate de unitățile de implementare.

În anul de raport, subvenții pentru stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare, au fost depuse 1463 solicitări în sumă de 78,0 mil. lei, ulterior fiind autorizate 72,0 mil. lei. Creditele accesate au fost utilizate pentru:

- semințe, material săditor și sistem de suport;
- combustibil și lubrifianți;
- îngrășăminte (minerale și organice), inclusiv mijloace de protecție a plantelor și animalelor;
- furaje;
- module de seră, peliculă și alte materiale pentru construcția/ reconstrucția de sere, solarii și tuneluri;
- tehnică și utilaj agricol, echipament ce formează sisteme de irigare, echipament antigrindină și antiplouaie;
- utilaj tehnologic, materiale de construcție pentru infrastructura fizică, precum și pentru utilizarea și renovarea exploatației agricole;
- animale de prăsilă;
- construcția și dotarea tehnologică a pensiunilor agroturistice;
- echipamente tehnologice și utilaje pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și prelucrarea primară în localitățile rurale.

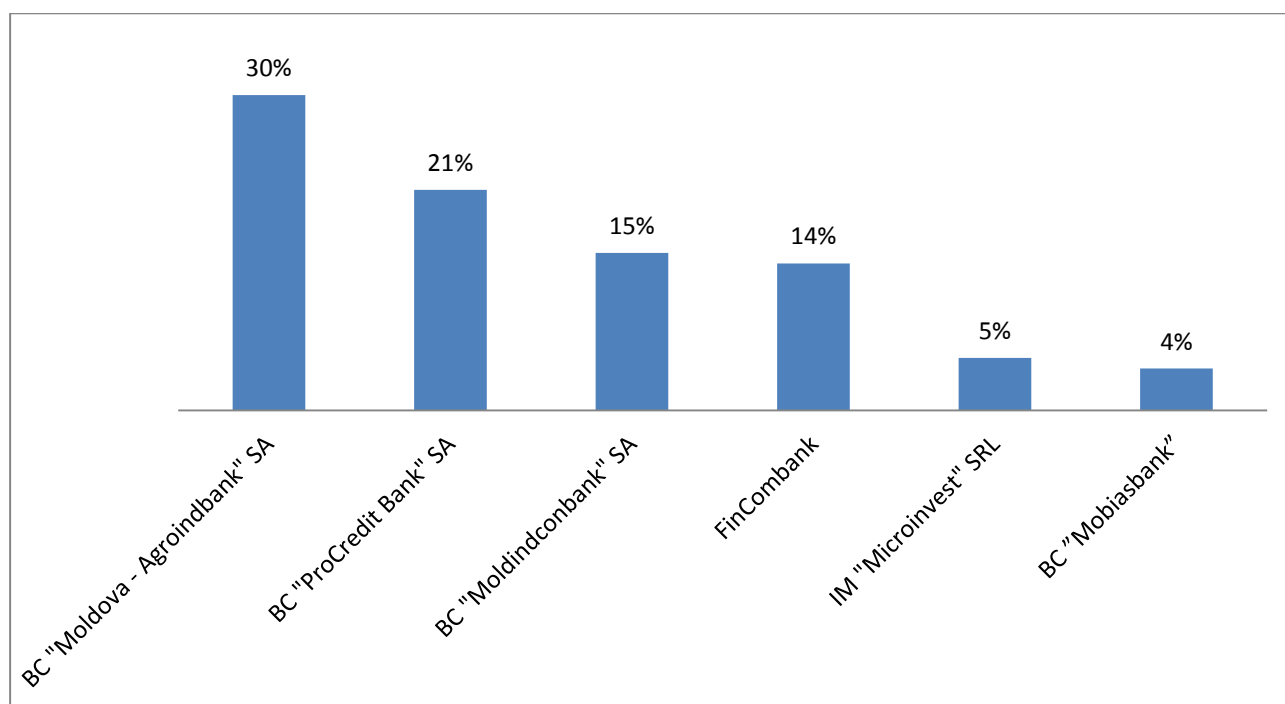

Fig. 8 Ponderea băncilor de la care se accesează credite, %

De menționat, că 8 producători agricoli au beneficiat de subvenții majorate în sumă de 1,4 mil. lei.

Submăsura 1.7A. Stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură:

Mijloacele financiare prevăzute pentru prezenta măsură se utilizează la subvenționarea primelor de asigurare a producătorilor agricoli, în baza contractelor de asigurare a riscurilor de producție în agricultură și în baza Listei riscurilor pentru a căror asigurare se subvenționează și Listei culturilor agricole și a speciilor de animale și păsări pentru a căror asigurare se subvenționează din fondul de subvenționare a producătorilor agricoli.

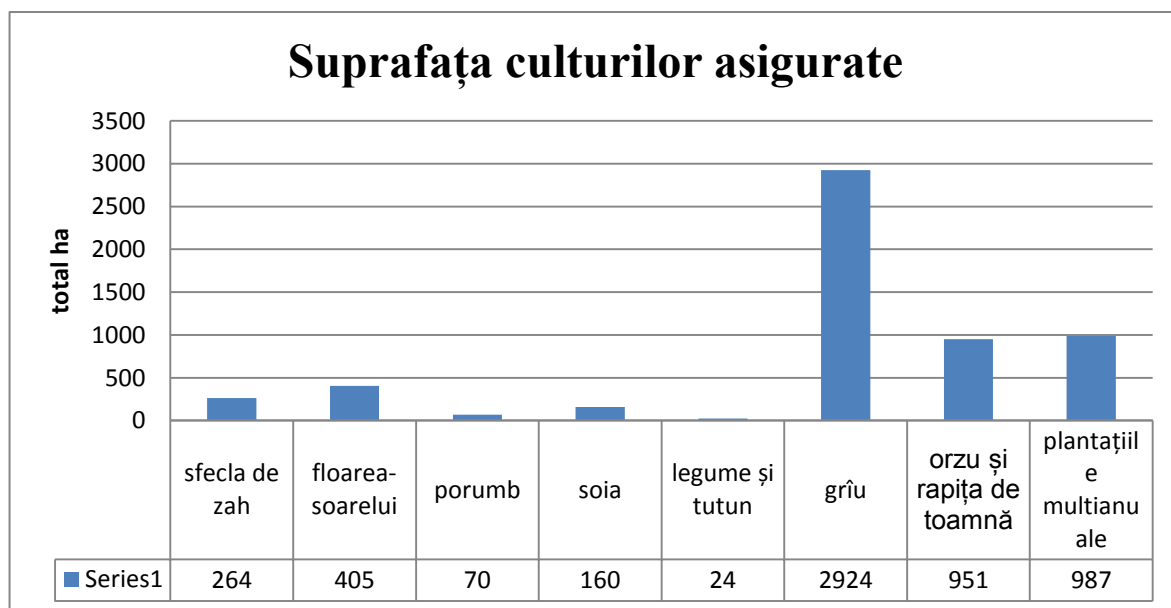

Fig.9: Suprafața culturilor asigurate în anul 2017, ha

Cuantumul maxim al subvenției se stabilește ținând cont de primele de asigurare calculate conform tarifelor de asigurare prevăzute în condițiile speciale de asigurare a riscurilor de producție în agricultură.

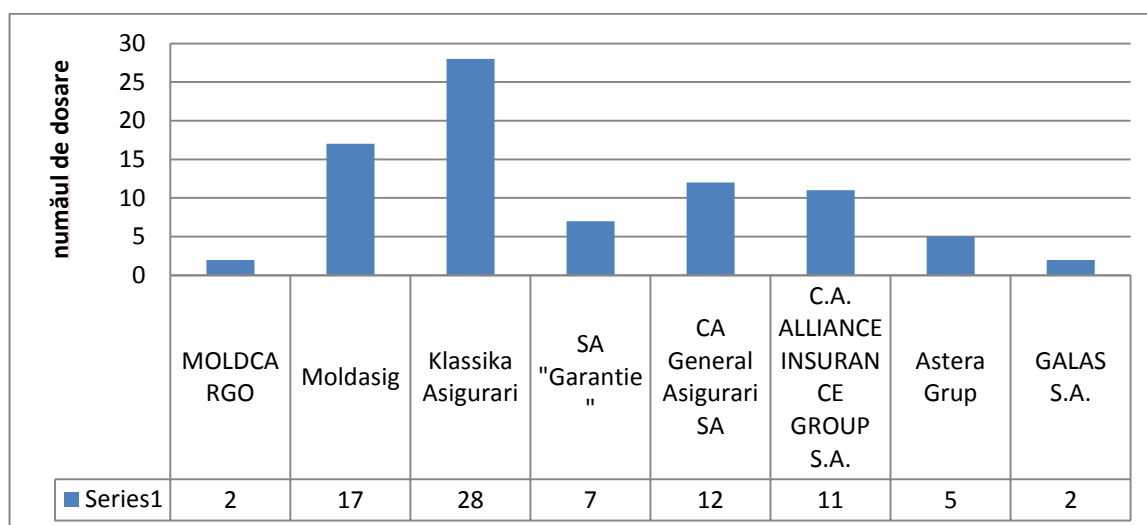

Fig.10: Dosarele depuse de către companiile de asigurări

În anul de raport, subvenții pentru stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură, au fost depuse de către 84 entități economice, la asigurarea riscurilor pentru 5868,0 ha teren asigurat și 193060 păsări, valoarea riscurilor constituind 9,1 mil. lei iar valoarea subvențiilor solicitate și autorizate a constituit 4,5 mil. lei.

Submăsura 1.6 Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare:

Sporirea productivității și competitivității sectorului agricol prin modernizarea utilajului și infrastructurii postrecoltare și procesare este obiectivul acestei submăsuri.

Prin stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare se subînțelege subvenționarea caselor de ambalare; frigiderele de păstrare a fructelor, strugurilor și legumelor; utilajelor de procesare, uscare și congelare a fructelor, strugurilor, legumelor și cartofilor; utilajelor de prelucrare, uscare și condiționare a cerealelor, oleaginoaselor, florii-soarelui și soia; utilajelor de prelucrare primară, ambalare, refrigerare, congelare și păstrare a cărnii, procesare, ambalare și păstrare a laptelui.

Mărimea subvenției acordate producătorilor agricoli pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare se calculează sub formă de compensație în rate procentuale, din valoarea investiției eligibile conform prevederilor Regulamentului privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Tabelul 6.

SubMăsura 1.6.1 Case de ambalare și frigider de păstrare a fructelor, strugurilor și legumelor

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Nr. case de ambalare</i>	<i>Nr. de frigider/capacitate</i>		<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
104	343625090,0	41	94	64 mii tone	105293788,0	3933916,0

SubMăsura 1.6.2 Procesare, uscare și congelare a fructelor, strugurilor, legumelor și cartofilor

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
49	192148391,0	43654691,0	38250075,0

SubMăsura 1.6.3 Prelucrare, uscare și condiționare a cerealelor, oleaginoaselor, florii-soarelui și soia

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
229	164076006,0	39122347,0	35090575,0

SubMăsura 1.6.4 Prelucrare primară, ambalare, refrigerare, congelare și păstrare a cărnii, procesare, ambalare și păstrare a laptelui

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
24	69210406,0	17666072,	12825057,

TOTAL

<i>Nr. solicit.</i>	<i>Valoarea investiției (lei)</i>	<i>Suma solicitată (lei)</i>	<i>Suma autorizată (lei)</i>
406	769059893,0	205736898,0	180099623,0

Pentru această submăsură au fost depuse 406 solicitări a sprijinului financiar în sumă a 205,7 mil. lei. Ca rezultat, valoarea investițiilor efectuate în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare este de peste 760,0 mil. lei iar suma autorizată de AIPA a constituit 180,1 mil. lei.

Submăsura 1.8. Stimularea constituirii și funcționării grupurilor de producători agricoli:

Consolidarea cooperării/asocierii între producătorii agricoli, creșterea veniturilor obținute din activitățile agricole, creșterea durabilă a performanței economice și a competitivității în agricultură, reducerea costurilor de producție și stabilizarea prețurilor la producător și sporirea exportului de produse agricole și agroalimentare constituie obiectivele acestei submăsuri.

Sprijinul financiar se acordă grupului de producători recunoscut în temeiul Legii nr. 312 din 20 decembrie 2013 privind grupurile de producători agricoli și asociațiile acestora și se calculează reieșind din valoarea producției comercializate anual de către grupul de producători, conform actelor confirmative, după cum urmează:

- 1) 5% – în primul an de activitate;
- 2) 4% – în al doilea an de activitate;
- 3) 3% – în al treilea an de activitate;
- 4) 2% – în al patrulea an de activitate;

5) 1% – în al cincilea și în următorii ani de activitate a grupului de producători.

În aceste condiții, în anul 2017 au fost solicitate subvenții pentru 2 grupuri de producători în sumă de 385,1 mii lei fiind achitate subvenții în sumă de 371,8 mii lei.

Submăsura 1.9. Stimularea activităților de promovare pe piețele externe:

În premieră, în anul 2017, Regulamentul privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural a prevăzut alocarea mijloacelor financiare pentru susținerea producătorilor agricoli, inclusiv a grupurilor de producători, prin intermediul asociațiilor profesionale din domeniul agricol, pentru participarea și organizarea de expoziții, târguri, concursuri, cu profil agroalimentar, inclusiv în rețelele de comercializare pe piața externă, cu excepția evenimentelor susținute de alte instituții și parteneri de dezvoltare, în scopul sporirii competitivității și promovării produselor agricole și agroalimentare autohtone.

În acest an, doar un producător agricol a solicitat subvenții pentru această submăsură în sumă de 40,0 mii lei, dar și acela a fost declarat neeligibil deoarece a participat la expoziții singur fără promovarea produselor sale prin intermediul asociațiilor profesionale din domeniul agricol.

Prioritatea II. Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale

Submăsura 2.1. Stimularea investițiilor pentru consolidarea terenurilor agricole:

Procesul de consolidare a terenurilor agricole este reglementat de mai multe acte normative principalele două fiind Codul Funciar și Regulamentul cu privire la consolidarea terenurilor agricole aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1075 din 01.10.2007.

Art. 70¹ – 70⁵ al Codului Funciar definește consolidarea terenurilor agricole, prevede modalitățile de consolidare, stabilind că aceste activități se efectuează din inițiativa proprietarilor de terenuri, principiile și etapele consolidării, precum și rolul administrației publice locale în acest proces.

În anul 2013 a fost elaborată și aprobată Politica Publică privind optimizarea costurilor de tranzacție în procesul de consolidare a terenurilor agricole. Pentru a optimiza costurile de tranzacție în procesul de consolidare a terenurilor agricole au fost analizate trei modalități de diminuare a acestora selectată fiind subvenționarea costurilor notariale și cadastrale în procesul de consolidare a terenurilor agricole. Această măsură a fost subvenționată pentru prima dată în anul 2014 iar sprijinul este acordat producătorilor agricoli pentru compensarea parțială a costurilor ce țin de autentificarea notarială a contractelor de înstrăinare a terenurilor agricole (vânzare-

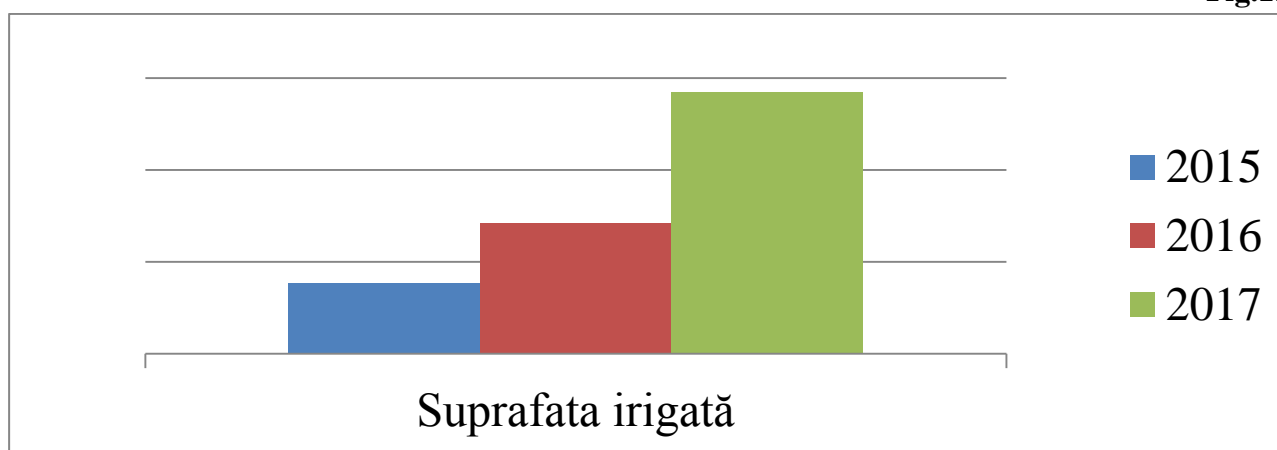
cumpărare, schimb, donație), de taxa de stat la autentificarea contractelor respective și de înregistrare a contractelor date la oficiile cadastrale teritoriale, inclusiv a lucrărilor cadastrale, în cazul comasărilor în vederea formării unui singur bun imobil.

În anul 2017, pentru această submăsură au fost depuse două solicitări de subvenții pentru comasarea a 398 parcele (129 ha) iar valoarea subvenției achitate a constituit 34,5 mii lei.

Submăsură 2.2. *Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului de irigare:*

Obiectivul general al acestei submăsuri, constă în majorarea suprafețelor terenurilor agricole irigate și sporirea productivității acestora.

Fig.11

În anul 2017, au fost depuse 226 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 33,1 mil. lei pentru 210 sisteme de irigare (172 prin picurare și 38 prin aspersiune), 9 stații de fertigare și 7 rețele de aducție /distribuție, fiind irigate 6230,0 ha de terenuri agricole (2258,0 ha prin picurare, 3019,0 ha prin aspersiune, 231,0 ha prin geomembrană și 313,0 ha prin rețele de aducție/distribuție). În acest sens, au fost achitate subvenții în sumă de 30,8 mil. lei.

Submăsură 2.3 *Stimularea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor la irigare:*

Obiectivul general al acestei submăsuri constă în majorarea suprafețelor terenurilor agricole irigate și sporirea productivității acestora. În acest sens, în anul 2017, în premieră a fost prevăzut ca subvenția solicitată să fie acordată solicitanților care vor demonstra, prin forma de raportare 29-agr, că au obținut sporirea randamentului producerii pe terenurile irigate, cu excepția plantațiilor multianuale tinere și culturilor agricole destinate producerii de semințe.

Astfel că, în anul 2017, au fost depuse 38 de solicitări de subvenții în sumă a peste 4,4 mil. lei pentru 5438 ha, fiind autorizate ca subvenții 3,96 mil. lei.

Tabelul 7.

Utilizarea energiei electrice pentru compensarea cheltuielilor la irigare	Moduri de pompare a apei	Suprafață irigată (ha)
utilizarea energiei electrice la pomparea apei din sistemele de irigare centralizate	26	1467,0
utilizarea energiei electrice la repomparea apei	11	686,0
utilizarea energiei electrice la irigație prin sistemele de irigare, altele decât pompare/repompare	21	3285,0
Total	58	5438,0

Submăsura 2.5. Susținerea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice:

Obiectivul general al acestei submăsuri constă în utilizarea eficientă a resurselor naturale și conservarea mediului prin dezvoltarea sectorului agricol ecologic.

Sprijinul financiar este acordat pentru producătorii care sunt înregistrați în sistemul de agricultură ecologică ca plată compensatorie pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de beneficiarii care încheie angajamente voluntare și se angajează să rămână în acest sistem de agricultură pe o durată de 5 ani. Totodată, beneficiarii subvenției sunt obligați să restituie sumele încasate doar în cazul în care nu se mențin în sistemul de agricultură ecologică timp de 5 ani.

De asemenea, nu vor pot beneficia de ajutor din partea statului, producătorii agricoli, care repetă perioada de conversie pentru una și aceeași suprafață de teren, condiție specificată începând cu anul 2017.

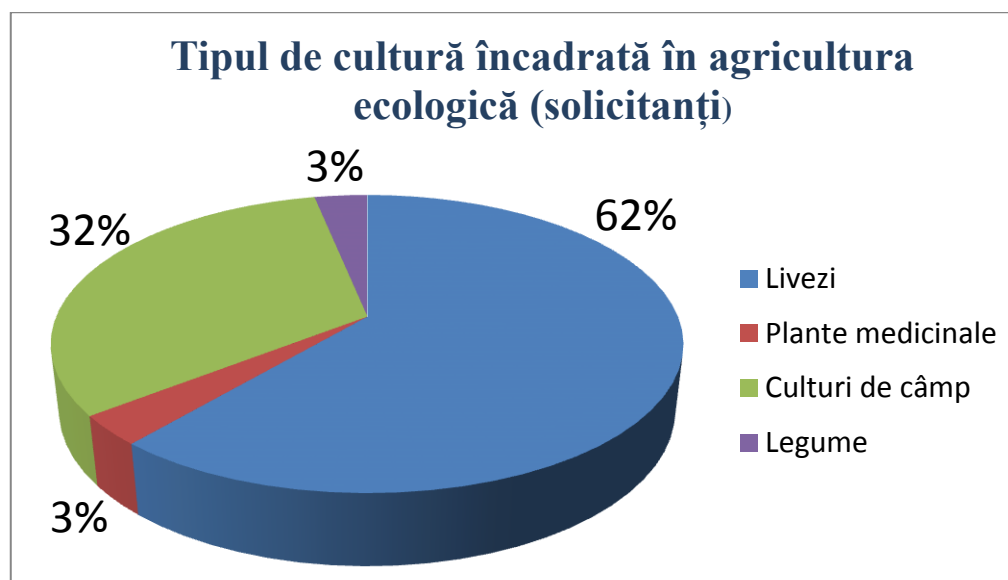
În anul de raport au fost depuse 31 solicitări ale sprijinului financiar cu valoarea investiției în sumă de 13,6 mil. lei, fiind achitate 1,6 mil. lei pentru 1439,0 ha de teren agricol încadrat în agricultura ecologică.

Tabelul 8.

Suprafața încadrată în agricultura ecologică, ha		
I an de conversiune	II an de conversiune	III an de conversiune
1074,0	209,0	156,0

De menționat că, din totalul solicitanților de subvenții pentru terenurile încadrate în agricultura ecologică, cea mai mare pondere o ocupă plantațiile pomicole, fiind urmată de plantațiile medicinale, culturile de câmp și ulterior terenurile cultivate cu legume.

Fig. 12

Prioritatea III. Sporirea investițiilor în infrastructura fizică și cea a serviciilor din mediul rural, inclusiv în infrastructura aferentă întreprinderilor agricole plasate în extravilan

Măsura 4. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale

Crearea condițiilor optime în vederea sporirii cantității și calității producției agricole, sporirea accesului spre infrastructură, resurse naturale și tehnice, precum și îmbunătățirea condițiilor sanitare conexe producerii agricole și contribuția pentru producerea producției cu valoare adăugată sporită pe întregul lanț valoric sunt obiectivele acestei măsuri. Astfel că statul, prin prisma FNDAMR alocă mijloace financiare pentru:

- a) construcția și reabilitarea drumurilor și podurilor de acces la exploatațile agricole;
- b) construcția și reabilitarea sistemelor de alimentare cu gaz, apă și sisteme de canalizare pentru exploatațile agricole;
- c) liniile și echipamentul de alimentare cu energie electrică;
- d) construcția și reabilitarea bazinelor de acumulare a apei pentru irigare, precum și construcțiile hidrotehnice aferente acestora (diguri, sisteme de scurgere);
- e) investițiile efectuate în construcția sistemelor de producere a energiei regenerabile (lista utilajului, echipamentelor și instalațiilor);

- f) construcția/reconstrucția și renovarea pensiunilor agroturistice rurale;
- g) crearea sau extinderea unităților meșteșugărești – ateliere de lucrare a lemnului, de confecționat obiecte artizanale, de confecționat ceramică, de croitorie, broderie, tricotaje, împletituri, de fierărie, de prelucrare a pieilor, papurei și răchitei etc.

În anul de raport 49 entități economice au solicitat sprijin financiar în sumă de 12,1 mil. lei pentru:

- construcția/reconstrucția și renovarea infrastructurii aferente exploatațiilor agricole – 54 solicitări;
- construcția/reconstrucția și renovarea pensiunilor agroturistice rurale – 6 solicitări;
- crearea sau extinderea unităților meșteșugărești – 5 solicitări.

Pentru această măsură de sprijin, din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural au fost autorizate spre plată 8,7 mil. lei.

Măsura 5. Servicii de consultanță și formare:

Mijloacele financiare pentru furnizarea serviciilor de consultanță se alocă producătorilor agricoli prin intermediul companiilor de consultanță și al asociațiilor de profil pentru:

- 1) instruirii specializate pentru producătorii agricoli care activează în sectorul agroindustrial;
- 2) elaborarea planului de afaceri, inclusiv asistență consultativă la depunerea cererii de solicitare a sprijinului financiar la oficiile teritoriale ale Agenției, în vederea depunerii tuturor documentelor pentru solicitarea subvenției;
- 3) acordarea suportului la elaborarea pachetului de documente în scopul atragerii surselor financiare adiționale din proiectele externe ce activează în domeniul agricol.

Solicitanți de subvenționare a serviciilor de consultanță și formare sunt companiile de consultanță și formare, precum și asociațiile de profil care consultă și apără interesele producătorilor agricoli selectați prin concurs de MADRM. Astfel, în anul de raport au fost selectate 10 companii ce au prestat servicii producătorilor agricoli.

În anul 2017, au fost depuse 15 dosare de solicitare a sprijinului financiar, în sumă de 1,2 mil. lei pentru serviciile prestate de către prestatorii de servicii selectați de MADRM. În tabelul de mai jos sunt descifrate serviciile prestate.

Tabelul 9.

Servicii prestate de companiile selectate de MADRM	Cereri
Elaborarea pachetului de documente în scopul atragerii surselor financiare adiționale din proiectele externe	64
Instruiri specializate pentru producătorii agricoli	579
Elaborarea planului de afaceri, inclusiv asistență consultativă	42
TOTAL	685

De menționat că acțiunile prioritare stabilite pentru anul 2018 constituie:

1. **Edificarea sediului nou AIPA:**

Urmare a reformei administrației publice centrale, când clădirea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a fost transmisă cu titlu gratuit Judecătorei Chișinău, AIPA a identificat necesitatea edificării unui nou sediu pentru Agenție.

În scopul asigurării AIPA cu imobil propriu, și necesitatea reproiectării și reparației capitale a acestuia, cu suprafața totală a clădirii de 916,3 m² inclusiv terenul aferent, s-au înaintat propuneri de includere în CBTM pentru anii 2019-2021, a surselor financiare pentru reparații capitale în sumă de 30,0 mil. lei (pentru perioada 2019-2020).

2. **Regulamentul privind condițiile și procedura de acordare a plăților în avans din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural:**

Necesitatea promovării sistemului de achitare a subvențiilor în avans derivă din prevederile art. 23 din Legea 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli. Prin implementarea acestui sistem, AIPA tinde spre atingerea obiectivelor expuse în Regulament.

3. **Sistemul de depunere on-line a dosarului de subvenționare:**

Dezvoltarea sistemului de depunere a dosarului on -line este determinată de dezvoltarea galopantă a tehnologiilor informaționale în sferele economice. IP AIPA urmărește în acest mod:

- asigurarea transparenței în ceea ce privește depunerea și înregistrarea dosarelor;
- asigurarea accesului egal și echitabil pentru toți solicitanții de subvenții;
- facilitarea procesului de depunere a cererilor de subvenționare;

- ✚ limitarea necesității de deplasare la Oficiile teritoriale a solicitanților de subvenții;
- ✚ diminuarea volumului de timp necesar procesului de depunere.

4. Modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 455/2017 prin includerea măsurilor de sprijin pentru stimularea extinderii vânzărilor pe piețele externe:

Posibilitatea producătorilor agricoli de a vinde produsele pe piețele externe duce la obținerea unei marje de profit mai înalte, ceea ce ar permite dezvoltarea agriculturii competitive. Totuși penetrarea și menținerea pe piețele externe, implică costuri înalte. Astfel, prin includerea măsurii de sprijin menționată se va spori numărul producătorilor agricoli care vor vinde producția proprie pe piețele externe, va crește competitivitatea și calitatea produselor.

5. Dosarierea electronică și sinergia cu celelalte softuri ale altor autorități publice:

În acest sens se propune conectarea sistemului informațional AIPA la softurile administrației publice centrale și locale pentru a facilita depunerea cererilor de solicitare a sprijinului financiar. De asemenea se propune de a avea negocieri cu reprezentanții băncilor comerciale pentru a avea acces la bazele de date ale acestora și de a verifica creditele contractate de producătorii agricoli. Acest sistem integrat va genera și valida documentele ce urmează a fi prezentate în dosarul de solicitare a subvențiilor.

Dosarierea electronică și sinergia cu celelalte softuri ale altor autorități publice tinde spre implementarea principiului „Ghișeul unic” prin asigurarea infrastructurii comune, care consolidează sistemele informaționale din domeniu, formând resursa informațională agricolă ce va fi integrată la resursa informațională a statului.

6. Proiectul social „Un măr pe zi” pentru elevii claselor primare și gimnaziale:

Intervenția dată prevede lansarea unui program, cu acoperire pe întreg teritoriul republicii, ce ar asigura elevii instituțiilor de învățământ primar și secundar general cu câte un fruct proaspăt (măr) în fiecare zi.

7. Fondul de garantare a creditelor în agricultură:

Conceptul de fond de garantare a creditelor în agricultură, a apărut ca urmare a obstacolelor întâlnite de producătorii agricoli debutanți sau noi-înregistrați la accesarea de credite sau împrumuturi, dat fiind faptul că nu dispun de bunuri imobile care ar putea fi gajate.

Funcționarea și dezvoltarea mecanismului de subvenționare a sectorului agroindustrial din partea statului va duce la stimularea și încurajarea investițiilor în acest domeniu, va avea un efect de extindere asupra creării locurilor de muncă, reducerea sărăciei, a migrației rural-urbane, dar și peste hotarele țării, cât și va crește stabilitatea siguranței și securității alimentare a populației.

Director

Nicolae CIUBUC

*Ex.: Diana Cosalici
Tel. 022222771*